

نقشه راه احیای شهرک های صنعتی

از فعال سازی ظرفیت های خالی تا تأمین پایدار انرژی

تشکل کارگری؛ توسعه تشکیلات یا تعمیق مطالبه‌گری؟

علامینایی
کارشناس حقوق

یک نگاه حقوقی و صنفی به ضرورت تمرکز تشکل‌های کارگری بر مأموریت اصلی خود، وجود تشکل‌های قدرتمند کارگری، از الزامات دفاع از حقوق نیروی کار است. قانون کار نیز در ماده ۱۳۱، فلسفه تشکیل انجمن‌های صنفی را روشن کرده است: حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران. بنابراین معیار اصلی ارزیابی یک تشکل کارگری، نه وسعت تشکیلات و تعداد سمت‌ها، بلکه میزان توفیق آن در حل مسائل واقعی کارگران است. (دایره‌المعارف جامع قوانین ایران)

در این میان، خانه کارگر به‌دلیل سابقه، گستردگی تشکیلاتی، امکانات و ظرفیت اجتماعی خود، بدون تردید می‌تواند نقش مؤثری در پیگیری مطالبات جامعه کارگری داشته باشد. اما همین ظرفیت بزرگ، انتظار جامعه کارگری را نیز افزایش می‌دهد.

پرسش اینجاست: آیا گسترش حضور یک مجموعه در تشکل‌های مختلف، لزوماً به معنای افزایش قدرت مطالبه‌گری است؟ یا بهتر است بخش عمده این ظرفیت صرف حل مسائل انباشته و بعضاً مزمن کارگران شود؟

امروز کارگران با مشکلاتی مانند امنیت شغلی، قراردادهای موقت، وضعیت کارگران پیمانکاری و شرکتی، دستمزد و کاهش قدرت خرید، اجرای ناقص طبقه‌بندی مشاغل، ایمنی محیط کار، مطالبات معوق، مشکلات بیمه‌ای و نیاز به حمایت حقوقی مواجه‌اند. اینها عرصه‌هایی است که تشکل‌های کارگری می‌توانند در آنها نقش پررنگ‌تر و نتیجه‌محورتری ایفا کنند.

به بیان دیگر، جامعه کارگری بیش از «گسترش تشکیلات»، به افزایش اثرگذاری تشکیلات نیاز دارد.

بازنشستگان؛ یک حوزه تخصصی با مسائل متفاوت

درباره کانون‌های بازنشستگی نیز باید به یک حکم صریح قانونی توجه کرد. ماده ۱۳۴ قانون کار مقرر کرده است که کارگران و مدیران بازنشسته می‌توانند به طور مجزا کانون‌های مشکلات صنفی و اجتماعی خود را بررسی و پیگیری کنند. این حکم را می‌توان نشانه‌ای روشن از توجه قانون‌گذار به تفاوت مسائل دوران اشتغال و بازنشستگی دانست. مطالبات یک کارگر شاغل عمدتاً حول قرارداد، امنیت شغلی، دستمزد، ایمنی، بیمه و شرایط کار است؛ در حالی که بازنشسته با موضوعاتی مانند مستمری، متناسب‌سازی، درمان، بیمه تکمیلی، خدمات رفاهی و وضعیت صندوق‌های بازنشستگی مواجه است.

بنابراین، پیشنهاد این نیست که میان تشکل‌های کارگری و بازنشستگی دیوار کشیده شود؛ بلکه سخن این است: همکاری به، تداخل مأموریت و غلبه تشکیلاتی خیر. خانه کارگر می‌تواند از مطالبات بازنشستگان حمایت کند، اما شایسته است کانون‌های بازنشستگی نیز فرصت و استقلال کافی داشته باشند تا مسائل اختصاصی بازنشستگان را با زبان، تجربه و نمایندگان خود دنبال کنند.

تعدد سمت‌ها؛ موضوعی که شفافیت می‌خواهد

موضوع دیگری که در این زمینه باید با نگاه حقوقی و بدون شتاب مورد توجه قرار گیرد، تعدد سمت‌ها و مسئولیت‌های هم‌زمان است.

قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳، ممنوعیت را اساساً درباره شغل دولتی مقرر کرده و نمی‌توان صرف عضویت در چند تشکل غیردولتی را بدون بررسی وضعیت حقوقی فرد، نوع سمت و رابطه استخدای، به‌طور قطعی مشمول آن دانست.

اما حتی در مواردی که ممنوعیت قانونی وجود ندارد، یک سؤال مهم صنفی باقی است:

آیا تمرکز هم‌زمان چند مسئولیت در ساختارهای مختلف، با نمایندگی مستقل و مؤثر منافع گروه‌های مختلف سازگار است؟

این موضوع دست کم از منظر شفافیت، پاسخگویی، تعارض منافع و اعتماد اعضا شایسته بررسی است.

خانه کارگر؛ ظرفیتی که باید بیشتر در خدمت حل مسئله قرار گیرد

خانه کارگر امکانات و ظرفیت‌هایی دارد که اگر بیش از پیش در مسیر حل مسائل واقعی کارگران به کار گرفته شود، می‌تواند منشأ اثر بسیار مهمی باشد.

انتظار می‌رود این ظرفیت در موضوعاتی مانند:

- * حمایت حقوقی و مشاوره تخصصی از کارگران؛
- * پیگیری امنیت شغلی و قراردادهای موقت؛
- * دفاع از حقوق کارگران پیمانکاری و شرکتی؛
- * پیگیری مطالبات مزدی و معوق؛
- * ارتقای ایمنی و کاهش حوادث کار؛
- * اجرای صحیح طبقه‌بندی مشاغل؛
- * اصلاح قوانین و مقررات کار و تأمین اجتماعی؛
- * و تقویت نمایندگی واقعی کارگران

بیش از گذشته به کار گرفته شود.

در نهایت، قدرت یک تشکل را نباید با تعداد تشکل‌هایی که در آنها حضور دارد سنجید؛ بلکه باید با تعداد مشکلاتی که برای جامعه هدف خود حل کرده است سنجید.

از خانه کارگر نیز انتظار می‌رود با توجه به ظرفیت کم‌نظیر خود، بیش از آنکه به توسعه دامنه تشکیلاتی بپردازد، در جهت تعمیق مطالبه‌گری و حل مسائل زمین‌مانده جامعه کارگری گام بردارد.

و در مورد کانون‌های بازنشستگی نیز یک درخواست روشن و مترانه وجود دارد:

اجازه دهیم بازنشستگان، مسائل خاص و متفاوت خود را از طریق کانون‌های خود، مستقل و تخصصی‌تر دنبال کنند و خانه کارگر نیز در جایگاه یک پشتیبان قدرتمند، از مطالبات قانونی آنان حمایت نماید.

این نه نقابل با خانه کارگر است و نه نفی خدمات و سابقه آن؛ بلکه دعوتی است به تفکیک مأموریت‌ها، افزایش کارآمدی تشکل‌ها و قرار دادن منافع واقعی کارگران و بازنشستگان در مرکز فعالیت‌های صنفی.

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

نشست خبری سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با محوریت تشریح آخرین برنامه‌ها برای حمایت از صنایع کوچک و متوسط، احیای واحدهای کم‌ظرفیت و توسعه زیرساخت‌های تولید در شهرک‌های صنعتی برگزار شد؛ نشست که در آن علاوه بر ارائه گزارشی از وضعیت واحدهای صنعتی و اقدامات حمایتی، موضوع ناترازی انرژی و راهکارهای کاهش اثر خاموشی‌ها بر تولید نیز مورد توجه قرار گرفت. در این نشست، برنامه‌های سازمان صنایع کوچک و شرکت شهرک‌های صنعتی برای فعال‌سازی ظرفیت‌های بلااستفاده، توسعه خوشه‌های صنعتی، حمایت از واحدهای مستعد دانش‌بنیان و ایجاد شهرک‌های صنعتی نسل جدید تشریح شد. مسئولان حاضر در این نشست خبری همچنین از برنامه احداث شهرک تخصصی انرژی خورشیدی در اشتهارد با ظرفیت هدف‌گذاری شده ۵۰۰ مگاوات خبر دادند و با همراهی جمعی از اهالی رسانه از تعدادی از واحدهای صنعتی این شهرک بازدید کردند.

فعال سازی ظرفیت های خالی؛ محور تازه حمایت از صنایع کوچک

رضا غلامی اوریعی، معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، در نشست خبری با خبرنگاران که در شهرک صنعتی اشتهارد برگزار شد، با تشریح مجموعه اقدامات این سازمان برای پشتیبانی از صنایع کوچک و متوسط، از برنامه‌ریزی برای افزایش ظرفیت تولید واحدهای خبر داد که در حال حاضر پایین‌تر از ظرفیت اسمی خود فعالیت می‌کنند. به گزارش **صنعت** غلامی اوریعی با ارائه گزارشی از عملکرد سازمان، توسعه فناوری، تکمیل خوشه‌های صنعتی، شناسایی واحدهای مستعد دانش‌بنیان و حمایت از بازگشت واحدهای صنعتی به چرخه تولید را از مهم‌ترین محورهای سیاست‌گذاری در این بخش عنوان کرد. بر اساس این گزارش، تاکنون ۲۳۴۶ واحد صنعتی مستعد دانش‌بنیان شناسایی شده و ۱۳۴۹ واحد نیز توانسته‌اند گواهی دانش‌بنیان دریافت کنند.

غلامی‌اوریعی با اشاره به وظایف سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران اظهار کرد: فعالیت‌های این سازمان در دو بخش اصلی دنبال می‌شود؛ بخش نخست به ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی، توسعه شهرک‌ها و واگذاری زمین به متقاضیان مربوط است و بخش دوم، حمایت‌های نرم‌افزاری از واحدهای تولیدی را دربرمی‌گیرد. به گفته او، بخش دوم به دلیل تأثیر مستقیم بر ارتقای توان مدیریتی، فنی، فناوریانه و بازاریارسانی واحدهای صنعتی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و می‌تواند به افزایش قدرت رقابت صنایع کوچک و متوسط کمک کند.

خوشه‌های صنعتی در مسیر تکمیل

معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، توسعه خوشه‌های صنعتی را یکی از ابزارهای تقویت بنگاه‌های کوچک دانست و گفت: دفتر توسعه صنعتی و فناوری سازمان، شناسایی و شکل‌دهی این خوشه‌ها را دنبال می‌کند. تاکنون ۵۶ خوشه صنعتی شناسایی شده، ۱۴۰ خوشه به مرحله تکمیل رسیده و ۵۲ پروژه نیز در این زمینه در حال اجراست. غلامی‌اوریعی درباره وضعیت استان البرز نیز گفت: ۲۱ خوشه صنعتی در این استان شناسایی شده که سه مورد از آنها به مرحله تکمیل رسیده و سایر طرح‌ها در حال اجرا هستند. وی با اشاره به ظرفیت‌های شهرک صنعتی اشتهارد اظهار کرد: در این مجموعه حدود ۲۶۰ واحد در قالب خوشه‌های صنعتی فعالیت می‌کنند که ۷۴ درصد آنها در حوزه تأمین و تولید مواد اولیه قرار دارند و بخشی

دیگر نیز در زمینه صنایع غذایی و دارویی فعال هستند.

حرکت به سمت شهرک های صنعتی نسل جدید

غلامی اوریعی در ادامه از آغاز برنامه‌ریزی برای شکل‌گیری شهرک‌های صنعتی نسل جدید خبر داد و گفت: این طرح با همکاری معاونت علمی ریاست جمهوری دنبال می‌شود. به گفته وی تهران، اصفهان و گیلان به عنوان استان‌های پیلوت برای اجرای این طرح انتخاب شده‌اند تا واحدهای فناوری در کنار واحدهای صنعتی مستقر شوند. هدف از اجرای این برنامه، ایجاد ارتباط نزدیک‌تر میان ظرفیت‌های علمی و نیازهای واقعی تولید عنوان‌شده است؛ ارتباطی که می‌تواند به حل مسائل فنی بنگاه‌ها، کاهش زمان رفع مشکلات تولید و تبدیل ایده‌ها و نمونه‌های آزمایشگاهی به محصولات قابل تولید در مقیاس صنعتی کمک کند. معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران همچنین به برنامه‌های این سازمان برای توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان اشاره کرد و افزود: از میان واحدهای صنعتی مستعد، تاکنون ۲۳۴۶ واحد شناسایی شده‌اند. با حمایت‌های انجام‌شده، ۱۳۴۹ واحد صنعتی موفق به دریافت گواهی دانش‌بنیان شده‌اند و روند شناسایی و حمایت از سایر واحدهای مستعد نیز ادامه دارد. غلامی اوریعی همچنین درباره استفاده صنایع از ظرفیت اعتبار مالیاتی اظهار کرد: واحدهای صنعتی می‌توانند با ثبت‌نام در سامانه حمایت ۱۴ تا پایان شهریورماه، از ظرفیت بند ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان استفاده کنند. بر اساس این سازوکار، هزینه‌های تحقیق و پژوهش واحدهای مشمول می‌تواند در چارچوب قانون از مالیات بر درآمد سال جاری و سال‌های آینده کسر شود؛ موضوعی که می‌تواند بخشی از هزینه‌های توسعه فناوری و تحقیق و توسعه بنگاه‌ها را پوشش دهد.

بازگرداندن ظرفیت های خالی به خط تولید

یکی دیگر از محورهای مورد تأکید معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، احیای واحدهایی است که به‌دلیل مختلف با ظرفیت کامل فعالیت نمی‌کنند. غلامی اوریعی با بیان اینکه بخشی از واحدهای صنعتی کشور پایین‌تر از ظرفیت واقعی خود تولید دارند، گفت: برنامه‌هایی برای افزایش تولید این واحدها و بازگرداندن ظرفیت‌های بلااستفاده آنها به مدار در حال

تلاش برای کاهش خاموشی ها و حفظ اشتغال در شهرک های صنعتی

برق شهرک‌های صنعتی نیز گفت: افزایش شدید دمای هوا در هفته گذشته، شرایط تأمین برق را دشوار کرده بود، اما با بهبود وضعیت، محدودیت برق صنایع از این هفته به یک روز در هفته کاهش یافته است.

وی افزود: وجود مزارع خورشیدی در اطراف شهرک‌های صنعتی اشتهارد، شرایط تأمین برق برخی شهرک‌ها را نسبت به گذشته متفاوت کرده است. به گفته مهدی‌پور، واحدهای مستقر در شهرک‌های «کوثر» و «امید البرز» در تابستان با قطعی کامل برق روبه‌رو نبودند و محدودیت آنها عمدتاً به ساعات اوج مصرف، یعنی ۱۸ تا ۲۴، اختصاص داشت.

احداث شهرک تخصصی انرژی خورشیدی

مهدی‌پور از اجرای طرح ایجاد شهرک تخصصی انرژی خورشیدی در مجاورت شهرک صنعتی اشتهارد خبر داد و گفت این پروژه در زمینی به مساحت ۸۲۰ هکتار و با افاق اجرایی سه‌ساله دنبال می‌شود. وی ظرفیت پیش‌بینی‌شده برای این طرح را ۵۰۰ مگاوات

اجراست. کمیته‌های تسهیل و رفع موانع تولید در این مسیر نقش مهمی دارند و قرار است مشکلات هر واحد با توجه به شرایط همان بنگاه بررسی و برای رفع موانع آن اقدام شود. فعال شدن ظرفیت‌های موجود، علاوه بر جلوگیری از اتلاف سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده، می‌تواند در افزایش تولید، حفظ اشتغال و کاهش فشار بر منابع مورد نیاز برای ایجاد واحدهای جدید مؤثر باشد.

توسعه بازار در کنار حمایت از تولید

معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در ادامه بر اهمیت بازاریارسانی برای واحدهای تولیدی تأکید کرد و گفت: حمایت از صنعت تنها به تأمین زیرساخت یا رفع موانع تولید محدود نمی‌شود و دسترسی به بازار نیز بخش مهمی از این فرآیند است. وی برگزاری تورهای صنعتی، اعزام واحدها به نمایشگاه‌های داخلی و خارجی و تشکیل کنسرسیوم‌های صادراتی را از جمله برنامه‌های سازمان برای کمک به توسعه بازار عنوان کرد.

به گفته غلامی اوریعی، تجمیع ظرفیت بنگاه‌های کوچک در قالب کنسرسیوم‌ها می‌تواند هزینه‌های حضور در بازارهای صادراتی را کاهش دهد و زمینه حضور مؤثرتر واحدهایی را فراهم کند که به تنهایی توان مالی یا اجرایی لازم برای ورود به بازارهای جدید را ندارند.

بسته حمایتی ویژه برای واحدهای آسیب‌دیده

معاون صنایع کوچک سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در بخش دیگری از سخنان خود از تشکیل کمیته‌های پیش‌بحران برای رصد مستمر روند تولید کالاهای اساسی خبر داد و افزود: برای واحدهایی که در شرایط بحرانی دچار آسیب شده‌اند، بسته‌های حمایتی ویژه‌ای در نظر گرفته شده است. این بسته‌ها شامل مهلت تنفس دو تا شش ماهه برای بازپرداخت اقساط، تسطیص بدهی‌ها در دوره‌های ۲۴ تا ۴۸ ماهه و مجموعه‌ای از تمهیدات حمایتی دیگر است. علاوه بر این شرکت‌های شهرک‌های صنعتی استان‌ها مکلف شده‌اند در چارچوب برنامه حمایتی، کارگاه‌های خالی را برای استقرار واحدهای آسیب‌دیده در اختیار آنها قرار دهند.

اعلام کرد و افزود: هدف از توسعه این زیرساخت، تأمین بخشی از برق مورد نیاز صنایع، کاهش وابستگی به شبکه در زمان اوج مصرف و جلوگیری از آسیب خاموشی‌ها به تولید و اشتغال است.

رئیس هیات‌مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی البرز با اشاره به افزایش استقبال سرمایه‌گذاران از انرژی خورشیدی در پایان گفت: توسعه این حوزه با جدیت در استان دنبال می‌شود و از واحدهای صنعتی نیز خواسته شده با مشارکت در طرح‌های خورشیدی، بخشی از نیاز انرژی خود را تأمین کنند. علاوه بر این گسترش نیروگاه‌های خورشیدی در کنار شهرک‌های صنعتی می‌تواند هم به پایداری تولید کمک کند و هم سهم صنایع را در کاهش ناترازی برق افزایش دهد.

سخن پایانی

روزانه، بلکه بازار، تعهدات صادراتی، اشتغال و سرمایه‌گذاری انجام‌شده در واحدهای صنعتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این‌منظر، هدف‌گذاری برای ایجاد ظرفیت ۵۰۰ مگاواتی انرژی خورشیدی در اشتهارد را باید فراتر از یک پروژه تأمین برق دید. توسعه انرژی تجدیدپذیر در کنار شهرک‌های صنعتی می‌تواند بخشی از مسیر کاهش ناترازی برق و افزایش تاب‌آوری تولید باشد. در کنار آن، توسعه خوشه‌های صنعتی، دانش‌بنیان شدن واحدها، اتصال فناوری به تولید و ایجاد بازارهای صادراتی، حلقه‌های دیگری از زنجیره حمایت از صنعت هستند.